Summary

Ievgen Riabokon. Substitution of debtor in obligatory legal relationships.

The author pays attention to the issues of the dynamics of obligatory relationships, providing the possibility of their participants' substitutions. It is noted that the content of the current civil legislation of Ukraine creates grounds for identifying the notions of "substitution of the debtor in the obligation" and "transfer of debt", which is unacceptable. The author draws a distinction between these notions, alleges that the transfer of debt is only one of the reasons for the substitution of the debtor in the obligation.

Due to the fact that a basic factor that resulted a perception of the synonymy of the notions "replacement of debtor" and "translation of debt" is an imperfect formulation of Art. 520 of Civil Code of Ukraine, in a perspective legislation it is necessary substantially to extend the grounds of replacement of debtor in an obligation.

It is expedient to define in text of this norm, which one legal facts, that entail legal succession, also result in replacement of debtor in an obligation. These facts may include: inheritance, reorganization of legal entity by confluence, joining, division and transformation, allotment that is not the type of reorganization by the law, agreement on transfer of debt.

The grounds for replacing the debtor (in part of transferring debts) should be considered a transfer of contract providing for the transfer of rights and obligations in a mutual obligation; acquisition of rights of the enterprise as a single property complex, which may include debts under part 2 of Art. 191 Civil Code of Ukraine; changing the owner of the thing that is the subject of the contract, as a result of which the acquirer becomes the assignee of the party both in terms of rights and duties (part 4 of article 358, part 1 of article 770 of the Civil Code of Ukraine); other grounds defining features of the succession of obligations.

A critical attitude was expressed regarding the expediency of introducing into civil law such a ground for replacing a debtor as accepting a debt. It is argued that acceptance of a debt can be understood as an extremely wide area of different legal relationships, that could be associated with substituting the previous debtor with a new one and causing succession, or aiming at changes in the subjects, not connected with the substituting of the debtor and not causing the emergence of the succession. Attention is paid to the peculiarities of judicial practice in the field of application of the legislation on the substitution of a debtor in obligations.

Key words: debt transfer, transfer of obligation, passive subject obligation, singular succession, court decision.

DOI: 10.36695/2219-5521.4.2019.35

УДК 34.01

Р.Б. САБОДАШ

Роман Богданович Сабодаш, кандидат юридичних наук, доцент, доцент Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

ORCID: 0000-0001-5707-1107

ВПЛИВ ПУБЛІКАЦІЇ СУДОВИХ РІШЕНЬ НА СТАНОВЛЕННЯ «ПЕРЕКОНЛИВОГО ПРЕЦЕДЕНТУ»

Постановка проблеми. В науковій літературі наводиться думка про те, що ідеологія «прецеденту» є результатом політичного лібералізму, який спрямований на захист прав особи проти держави та інших осіб, а також правового позитивізму, що заснований на ідеях англійської школи аналітичної юриспруденції Джона Остіна (John Austin), німецької школи *Begriffsjurisprudenz* та французької *École exégétique*¹.

Разом із тим виникнення і формування прецеденту пов'язується також і з цитуванням (описом, конспектуванням) судових рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню прецеденту в праві присвячували свої роботи чимало науковців, зокрема С.К. Загайнова, А.Б. Дорохова, Б.В. Малишев, П.А. Гук, О.М. Коростельнікова, Л.Г. Матвеева, Д.Ю. Хорошковська, Т.М. Анакіна, С.В. Сіпулін, С.В. Шевчук, В.П. Кононенко, К. Басовська, Н.Д. Слотвінська та багато інших.

Водночас фактору публікування судових рішень так і не було надано належної оцінки в зазначених дослідженнях. Найбільше уваги цьому питанню було присвячено в роботі Дюксбері², яка стосується переважно становлення прецеденту в англійському праві.

Постановка завдання. Отже, метою цієї статті є з'ясування ступеня впливу оприлюднення судових рішень на становлення прецеденту як джерела права.

Виклад основного матеріалу. В історії англійського права виділяють чотири періоди цитувань судових рішень: 1) 1272–1537 рр. – час Щорічників; 2) 1537–1765 рр. характеризуються цитуванням описів судових справ Пловдена і Коук (Plowden and Coke); 3) період авторизованих описувачів справ; 4) сучасний період з 1865 року. Потрібно зазначити, що немає жодних доказів існування прецеденту в Англо-Саксонську епоху. Так звані кодекси цього періоду були збірками судових вердиктів. Після завоювання Вільгельмом I продовжували діяти закони Едуарда Сповідника з певними доповненнями. Натомість правові джерела Нормандського періоду, такі як the Domesday Book, the Pipe Rolls, записки Curia Regis та інші, свідчать про певне

© Р.Б. Сабодаш, 2019

* *Roman Sabodash, Ph.D. in Law, Associate Professor, Associate Professor of Taras Shevchenko National University of Kyiv*

зародження прецеденту. *Glanvil's treatise*, написані у 1187 р., засновані на збірнику доповідей *Bracton's Treatise*, що містять приблизно 1250 цитувань, заснованих на 500 справах (хоч його нотатки містять ~2000 і тільки незначна частина з них була процитована). Водночас необхідно зазначити, що сам Брактон не визначав ту чи іншу справу прецедентом і не стверджував, що їх необхідно такими вважати, однак він підкреслював важливість судових рішень і перший запропонував вважати їх джерелом права. Те, що судові прецеденти набирають силу, відзначили у *Doctor and Student* (1540 р.), де можна зустріти фразу про те, що всі справи, які є подібними до інших справ, мають бути вирішені за тим самим правом, що й попередні справи³.

У 1617 р. Ф. Бакон як лорд-зберігач печатки спробував започаткувати підготовку оглядів найважливіших справ з метою визначення мотивів ухвалення судових рішень. Проте його ідея вимагала співпраці з адвокатами, які виступили проти. Якісних звітів про судові рішення довелося очікувати до середини XVIII ст., коли Лорд Масфілерд як лорд – голова суддів Англії почав не тільки відхиляти неякісні звіти, а й притягати до відповідальності тих, хто їх готував.

З кінця XVIII ст. – протягом XIX ст. доктрина *stare decisis* переходить від практичного застосування до обґрунтування її теоретичного значення для загального права та посилення ролі прецеденту⁴.

При цьому заяви членів Палати Лордів та їх рішення свідчать про боротьбу всередині Палати Лордів при вирішенні цього питання. Так, у 1801 р. Лорд Елдон заявив, що Палата Лордів не пов'язана своїми попередніми рішеннями⁵.

У 1852 р. лорд Леонардз звернувся до Палати Лордів з наступними словами: «Ніяка правова норма, сформована Вами, не пов'язує Вас, якщо у подальшому знайдуться підстави, щоб відмовитися від неї, іншими словами, Палата Лордів, як і будь-який інший суд, володіє невід'ємним правом виправлення допущених нею помилок» (справа *Bright v. Hutton*).

У листопаді 1860 р. на засіданні Юридичного Співтовариства Уолкер Маршалл виступає з доповіддю «Чи повинні суди звертатись або будь-яким іншим чином бути пов'язаними своїми попередніми рішеннями?». Так, він зазначає, що суди апеляційної інстанції повинні бути пов'язані своїми попередніми рішеннями. Натомість щодо Палати Лордів він не вбачав необхідності такого застосування, оскільки у такому разі їх рішення стали б незмінними у спосіб інший, ніж внесення змін законом. За Маршаллом суди нижчих інстанцій зобов'язані дотримуватись прецеденту навіть у випадку, коли вважають його помилковим, натомість суди вищих інстанцій повинні мати можливість змінити прецедент або відійти від нього у разі помилковості останнього. Тим не менше, за Маршаллом суди не створювали право⁶.

Остаточне утвердження принципу відбулось із ухваленням рішення у справі *London Tramways v. London Country Council* (1898 р.). У цій справі вирішувався спір про суму компенсації компанії, управління якою перейшло до Лондонської муніципальної ради. Принцип розрахунку подібних відшкодувань був встановлений на чотири роки раніше при розгляді апеляції на аналогічне рішення шотландського суду і застосований після цього при розгляді апеляції на рішення англійського суду (*London Street Tramways v. London Country Council* (1894 р.)). При розгляді справи *London Tramways v. London Country Council* (1898 р.) Лорд Хелсбері зазначив: «... чи можна порівнювати випадкові порушення якоїсь абстрактної справедливості з незручністю, жахливою за своїми наслідками, яка станеться, якщо кожне питання потрібно буде кожного разу піддавати обговоренню і ставити правовідносини у стан невизначеності через відсутність одноманітності рішень, так щоб не було можливості розглянути апеляцію остаточно. *Interes rei publicae* (публічні інтереси) вимагають, щоб колись настав *finis litium* (кінець спору), а цього ніколи не відбудеться, якщо у кожній справі існуватиме можливість наполягати на повторному розгляді на тій лиш підставі, що це не звична справа, щоб це твердження не означало»⁷.

Проте відповідно до заяви з питань практики, зробленої лордом-канцлером у 1966 р., Палата Лордів і надалі буде вважати свої попередні рішення обов'язковими для себе, однак вона вправі змінити практику, відступивши від попередніх рішень, коли це необхідно. Власне, у заяві зазначається наступне: «...Тим не менш Їх Світлості визнають, що надто жорстка прихильність до прецеденту може призвести до несправедливості в конкретному випадку і до невиправданих обмежень в розвитку права. Вони вважають, що є необхідність змінити існуючу практику і вважати попередню практику Палати Лордів, в принципі, обов'язковою, але такою, від якої можна відступити у разі необхідності. У цьому зв'язку вони будуть враховувати небезпеку ретроспективного порушення укладених договорів, актів розпорядження майном і фінансових взаємовідносин і необхідність стабільності кримінального права. Ця заява не стосується застосування прецедентів іншими судами, крім Палати Лордів»⁸.

З моменту оголошення заяви з питань практики Палата Лордів усього кілька разів відступала від своєї прецедентної практики, що, тим не менше, може свідчити про певне послаблення ролі прецеденту в цій країні. І однією з причин ухвалення такого рішення стала невідповідність практики, що пов'язувала суд, викликам сьогодення.

Таким чином, можна стверджувати, що хоч публікація судових рішень не була основним чинником формування теорії прецеденту, проте, без сумніву, була однією з причин поширеності прецеденту. Якість оглядів судових рішень зростала паралельно із посиленням прецеденту. Це призводило до того, що судді, читаючи огляди судової практики, приймали таку позицію та вважали, що їм у більшості випадків немає потреби відхилятися від обґрунтовано сформованої позиції іншого судді. Досягнення статусу прецеденту не було б можливим без якісного огляду судової практики.

У країнах континентального права також спостерігається посилення значення прецеденту, і передусім це відбувається у країнах, де здійснюється публікація судових рішень, або ж там, де судові рішення доступні у електронних базах даних.

Так, у Німеччині здійснюється публікація судових рішень Конституційного Суду в офіційних виданнях, а публікація судових рішень вищих судів відбувається в офіційних випусках, що редагуються суддями. Рішення судів також публікуються і в академічних журналах.

Потрібно зазначити, що німецькі суди у своїй переважній практиці посиляються на рішення вищих судів, не надаючи при цьому аналізу їх змісту. Зазначається, що знайти рішення без цитування практики майже неможливо. При цьому варто зазначити, що у разі, коли справа може бути вирішена відповідно до закону, то прецедент не гратиме жодної ролі, однак якщо правовідносини не регулюються законом, а законодавчий акт потребуватиме інтерпретації, то прецедент набуває у такому разі важливого значення. У справах інтерпретаційного прецеденту така судова практика відіграє значно більшу роль, ніж академічні праці (доктрина) та професійні коментарі. Зокрема, у одному із рішень Федерального Суду Справедливості підкреслюється, що «... зміна обставин може бути зумовлена технічною, соціальною, економічною або (як у цьому випадку) правовою природою, і це може призводити до ослаблення сили законів, оскільки залишається невизначеним, яке б регулювання обрав законодавець за таких обставин ... відтак, дуже обережна і у повній відповідності з правовими цінностями допомога у судовому вдосконаленні законів є законним завданням судів» (BGHZ 85, 64 (67 f))⁹.

В Італії судді аналізують усі рішення, ухвалені судом, і роблять з них витяги (не більше п'яти-десяти речень), відомі як *massima*. У правовій системі Італії прецеденти не входять до списку «джерел права», хоча іноді вони визначаються як фактичні джерела. Тому застосування прецеденту не визнається обов'язковим. Відтак, кожен прецедент є де-факто переконливим аргументом, який не має жодних формальних зобов'язань. Проте рішення, у яких не дотримуються прецедентів, зазвичай критикуються, особливо якщо вони навіть не розглядають попередню практику. Звісно, суд може вирішити не слідувати прецеденту, але в такому випадку він, як очікується, мотивуватиме це та висуватиме аргументи, що підтверджують причину відхилення від прецеденту. Суд повинен надати «добрі та надійні» аргументи, що підтверджують причину відхилення від прецеденту. Якщо суд нижчої інстанції не дотримується відповідного прецеденту вищого суду, його рішення може бути змінено на підставі відповідного прецеденту¹⁰.

У Норвегії Національною асоціацією адвокатів на комерційній основі забезпечується публікація у виданні *Norsk Retstidende* усіх рішень Верховного Суду у комерційних спорах, у загальних цивільних спорах та дві третини рішень у кримінальних справах. Національною асоціацією адвокатів Норвегії також забезпечується публікація судових рішень і інших судових інстанцій у спеціалізованому виданні *Retten Gang*. Коли справа слухається у Верховному Суді, то від адвокатів очікується, що вони повинні знати і навести всі відповідні справи цього суду. Під час розгляду справи у судах нижчих інстанцій адвокати обмежуються цитуванням найважливіших випадків, і їм не потрібно проводити незалежне дослідження у звітах про права. Приймаючи свої власні рішення, Верховний Суд розглядає свою практику як таку, що має бути взято до уваги, однак не такою, що однозначно впливає на вирішення справи. Верховний Суд зрідка цитує рішення нижчих судів, а коли вчиняє так, то здійснює це з метою ілюстрації. Натомість суди нижчої інстанції враховують практику Верховного Суду як таку, що визначає результат розгляду справи¹¹.

У Франції, хоча більшість рішень вищих судів і публікується в офіційному бюлетені, однак відповідно до ст. 5 Цивільного кодексу Франції суддям забороняється вирішувати справи, що знаходяться у їх провадженні, шляхом встановлення загально-нормативних норм. Проте, не зважаючи на відсутність обов'язкової сили прецедентів, у деяких рішеннях використовується фраза «вже визнано, що ...». Це можна пояснити через розроблене у французькому праві вчення, яке розрізняє авторитет *res judicata* та авторитет *res interpretata*. Згідно з цією точкою зору система кодифікованого закону має два різних типи прецедентів, які можна назвати «прецедентом рішення» та «прецедентом тлумачення». Це пояснює, чому суди ніколи не обговорюють факти попередніх рішень та чому вони, як правило, вказують не на самі прецеденти¹².

В Україні після запровадження Єдиного державного реєстру судових рішень спостерігається тенденція до постійного аналізу та застосування судової практики. Практикуючі адвокати та юристи, готуючись до судової справи чи до надання будь-якої консультації з питань права, надання професійної правничої допомоги, аналізують судову практику.

Суди загальної юрисдикції послуговуються практикою вищих судів та Верховного Суду для формування власної практики. Так, у судових рішеннях можна зустріти формулювання «аналогічних висновків дійшов Верховний Суд», «такої ж позиції дотримується Верховний Суд», «Верховний Суд зазначив», «Верховний Суд в аналогічних справах дійшов подібного висновку».

Водночас значно поширенішими є випадки простого копіювання суддями та адвокатами мотивів ухвалення судових рішень і процесуальних документів без посилання на судові рішення, яке було взято за взірць.

Такий підхід не можна визнати обґрунтованим, оскільки і у першому, і другому випадку не спостерігається застосування судових рішень як прецеденту. Судді та адвокати не порівнюють взяті ними за взірць справи, нерідко допускаючи «технічне копіювання» текстів із судових рішень. На жаль, це призводить до помилкових висновків щодо конкретних обставин справи. Сучасна правозастосовна практика тільки формує правила використання судових рішень у подібних справах.

Натомість Конституційний Суд України у своїх рішеннях не лише цитує свої попередні рішення, а й аналізує, наскільки рішення у інших справах можуть бути застосовні до справи, яку суд розглядає.

Проте безсумнівим є той факт, що саме публікація судових рішень приводить до їх швидкого поширення у професійній спільноті як «переконливого прецеденту». І якщо раніше (до введення в дію Єдиного державного реєстру судових рішень) цитування практики було поодиноким, то після початку її розповсюдження через загальнодоступні реєстри характер її застосування набуває масовості. Додатковим чинником, що опосередковано підтверджує популярність використання судової практики, є поява професійних систем, які спрощують роботу з судовими реєстрами та допомагають здійснювати пошук у реєстрі не тільки за текстом, а й за сукупністю конкретних норм права.

Висновки. Відтак, можна стверджувати, що публікація судових рішень вищих судових органів є одним із факторів, що сприяв утвердженню прецеденту в країнах загального права (і, зрештою, став причиною його послаблення). Також опублікування судових рішень створило умови для формування переконливого прецеденту у країнах романо-германської правової сім'ї (насамперед у галузі приватного права). При цьому формування «переконливого прецеденту» в країнах, де судові рішення публікуються в загальнодоступних судових реєстрах, відбувається значно швидше, ніж це відбувалось в країнах загального права. Звісно, і структура, і значення прецеденту в країнах загального права та країнах цивільного права є різною, проте не можна відкидати фактор публікації судових рішень як один із чинників утвердження прецеденту.

¹ Siltala R. A theory of precedent: from analytical positivism to a post-analytical philosophy of law. Hart Publishing, 2000. P. 3.

² Duxbury N. The nature and authority of precedent. Cambridge University Press, 2008. P. 31–34.

³ Hanna J. The Role of Precedent in Judicial Decision // Vill. L. Rev. 1957. T. 2. P. 373–375.

⁴ Fon V., Parisi F. Judicial precedents in civil law systems: A dynamic analysis. *International Review of Law and Economics*. 2006. T. 26. № 4. P. 524.

⁵ Duxbury N. The nature and authority of precedent. Cambridge University Press, 2008. P. 42.

⁶ Там само. С. 40–42.

⁷ Там само. С. 42.

⁸ Кросс Руперт. Прецедент в английском праве. 1985. С. 27.

⁹ Alexy R., Dreier R. Precedent in the Federal Republic of Germany // En Interpreting Precedents. A comparative Study, Aldershot-Brookfield-Singapore-Sydney: Ashgate/Dartmouth. 1997. P. 48–54.

¹⁰ MacCormick D.N., Summers R.S., Goodhart A.L. Interpreting precedents: a comparative study. Routledge, 2016. P. 141–188.

¹¹ Там само. С. 188–206.

¹² Там само. С. 103–141.

References:

Siltala, Raimo. (2000). A theory of precedent: from analytical positivism to a post-analytical philosophy of law: Hart Publishing [in English].

Duxbury, Neil. (2008). The nature and authority of precedent: Cambridge University Press [in English].

Hanna, John. (1957). The Role of Precedent in Judicial Decision. Vill. L. Rev., 2, 367 [in English].

Fon, Vincy, & Parisi, Francesco. (2006). Judicial precedents in civil law systems: A dynamic analysis. *International Review of Law and Economics*, 26(4), 519–535 [in English].

Rupert, Kross. (1985). Precedent v. analytical philosophy of law. K. Rupert [in Russian].

Alexy, Robert, & Dreier, Ralf. (1997). Precedent in the Federal Republic of Germany. en Interpreting Precedents. A comparative Study, Aldershot-Brookfield-Singapore-Sydney: Ashgate/Dartmouth [in English].

MacCormick, D Neil, Summers, Robert S., & Goodhart, Arthur L. (2016). Interpreting precedents: a comparative study: Routledge [in English].

Резюме

Сабодаш Р.Б. Вплив публікацій судових рішень на становлення «переконливого прецеденту».

У статті досліджується історія становлення прецеденту у країнах загального права, зокрема, через опублікування судових рішень. Автор також вивчає вплив публікацій судових рішень в Німеччині, Італії, Норвегії, Франції та Україні. За результатами дослідження автор робить висновок, що публікація судових рішень вищих судових органів є одним із факторів, що сприяв утвердженню прецеденту в країнах загального права (і, зрештою, став причиною його послаблення). Також опублікування судових рішень створило умови для формування переконливого прецеденту у країнах романо-германської правової сім'ї.

Ключові слова: судова практика, джерело права, доступність судових рішень.

Резюме

Сабодаш Р.Б. Влияние публикации судебных решений на формирование «убедительного прецедента».

В статье исследуется история становления прецедента в странах общего права, в частности, в связи с публикацией судебных решений. Автор также изучает влияние публикаций судебных решений в Германии, Италии, Норвегии, Франции и Украине. Публикация судебных решений высших судебных органов является одним из факторов, который способствовал утверждению прецедента в странах общего права (и, в конце концов, стал причиной его ослабления). Также опубликование судебных решений создало условия для формирования убедительного прецедента в странах романо-германской правовой семьи.

Ключевые слова: судебная практика, источник права, доступность судебных решений, страны общего права.

Summary

Roman Sabodash. The publication of judicial decisions as a reason for convincing precedent.

The paper shows how the publication of court decisions influenced the formation of a precedent. The author reviewed scientific works devoted to research the precedent in common and continental law. The research explains that the formation of precedent in England was accompanied by development of the judgment's reviews and their prevalence among lawyers. Of course, publication of court decisions was not a major factor in setting a precedent, but it played a significant role in this. The paper also describes facts of the publication of court decisions in Italy, Germany, France and the Netherlands, as well as the admissibility of their citations at the court of cassation. The general idea of the paper is that convincing precedent exists and is used although the countries of continental law do not have a «classic» precedent. The paper gives a review of the importance of the state register of court decisions for setting a convincing precedent in Ukraine. The author analyzes the pros and cons of citing court decisions. It's stated that, unfortunately, the quotations of court decisions is not always correct and sometimes amounts to rewriting the «right» legal position without comparing the circumstances of the case. The article concludes that the practice of applying a convincing precedent in Ukraine is only emerging and needs further improvement.

It has been found out that the publication of judgments of supreme courts is one of the factors that helped to establish precedent in common law countries. The publication of court rulings also created the conditions for a convincing precedent in civil law countries (especially in private law). At the same time, the formation of a «convincing precedent» in countries where court decisions are published in publicly available electronic court registers is much faster than in common law countries. Of course, the structure and the significance of the precedent in the common law and civil law countries are different, but one cannot dismiss that publication of court decisions as one of the factors for establishing the precedent.

Key words: court decisions, civil law countries, sources of law, judgments, citations.

DOI: 10.36695/2219-5521.4.2019.36

УДК 347.952: 341.945:983

Є.Є. ФУРСА

*Євген Євгенович Фурса, кандидат юридичних наук, Генеральне консульство України у м. Дюссельдорф**

ORCID: 0000-0002-2931-1393

ПОДАЛЬША РЕФОРМА ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ: МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ТА ІНОЗЕМНИЙ ЕЛЕМЕНТ

Постановка проблеми. Після першого етапу реформування виконавчого провадження, зокрема запровадження у 2016 р. інституту приватних виконавців¹, нині здійснюється подальша його реформа. І це цілком вимушена реакція влади на проблеми з примусовим виконанням рішень судів та інших органів (посадових осіб). У зв'язку із запровадженням інституту приватних виконавців відбулися деякі позитивні зрушення у виконавчому провадженні, але вони все одно не відповідають потребам і очікуванням українського суспільства, наприклад тим, що стосуються виконання рішень Європейського суду з прав людини, оскільки такі рішення виконують лише державні виконавці (п. 5 ч. 2 ст. 5 Закону України «Про виконавче провадження»)². Більше того, сучасне виконавче провадження в Україні певною мірою не відповідає стандартам, які пред'являються до виконавчого провадження у переважній більшості країн Європи³, а це вже є загрозою взятого нашою державою курсу на євроінтеграцію. Тому автор вважає, що сучасна модель виконавчих процесуальних правовідносин має бути істотно трансформована в новому Законі України «Про виконавче провадження». Але після ознайомлення зі змістом проекту Закону України «Про виконавче провадження»⁴, де пропонується об'єднати згаданий Закон та Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», склалось враження, що в ньому занадто мало уваги приділено як міжнародним стандартам, так і іноземному елементу, про що автор уже зазначав у своїх публікаціях⁵.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Не варто намагатися докладно аналізувати концепції міжнародного права з питань виконавчого процесу, оскільки вони тільки формуються провідними вченими з різних країн. Але звернемо увагу на той аспект, що деякі з них вже набирають популярності і позитивно характеризуються російськими науковцями^{6,7,8}. Тут маєтеся на увазі представлений на 22-му Всесвітньому конгресі Міжнародного союзу судових виконавців Глобальний кодекс примусового виконання (далі – Кодекс). Окремі українські науковці його також аналізують, але без зайвої ейфорії і вже конструктивно-критично⁹. Остання позиція автору більше імпонує, оскільки наведені висновки і пропозиції щодо виконавчого процесу з іноземним елементом, зокрема й здійснений М.М. Мальським. аналіз Глобального кодексу примусового виконання, виглядають виважено і обгрунтовано, вносять ясність у сприйняття позитивних і негативних рис міжнародних принципів виконавчого провадження.

© Є.Є. Фурса, 2019

* *Yevgen Fursa, Ph.D. in Law, Consulate General of Ukraine in Düsseldorf*